

SAMHOLD

Dobbeltnummer.

24. mars 1945.

UNGFOM.

Det har i den senere tid vist seg at ungdommen vil reise over til Sverige så snart som anledning byr seg. Dette er likevel bare en del av den. På spørsmålet hvorfor svarer noen at de vil over til Sverige, forat de "kjeder" seg her hjemme, det er så lite å finne på osv. Andre vil over til Sverige for å få anledning til å gå inn i de norske styrker som finnes der, slik at de kan få gjort noe positivt for fedrelandet. Så har vi de som svarer at alle mine kamerater har reist, så nå har jeg så mange kjente derover så jeg kan få meg en jobb, og leve herrens glade dager til krigen er forbi. Hva skal vi som vil være hjemme svare den ungdom som lider av den vanvittige ide at her hjemme er det så "kjedelig", ingen har bruk for oss osv... Ved henvendelse til de rette får man grei besked nemlig: 1) Ungdom som vil over til Sverige kan ikke på noen som helst måte påberope seg hjelp hos noen organisasjon, så fremt de ikke er ettersøkt for noe politisk. Dessuten har organisasjonene hendene fulle med å klare det arbeid med å få ettersøkt ungdom over. Derfor vil alle henvendelser fra en "outsider" skaffe bare bryderi, og hvem vil det? 2) At du ungdom vil over til de norske styrker er vel bra, men har du egentlig tenkt over at du trengs her hjemme mer enn noen sinne. Den dag kan nemlig komme at fedrelandet har bruk for deg, og da skal du stå klar til innsats mer enn noensinne. 3) Ungdommen som har kameratene sine over i Sverige, og som kjeder seg her i byen, med andre ord føler seg til overs, de skal legge seg på hjertet den appell som stød i forrige nummer. Den appell som den norske overkommando har gitt ut i England. Skaff opplysninger om mistenksomme personer, merk deg detaljer av fiendens bevegelser, noter deg det du mener har interesse når befrielsens time slår. Husk at kun sannhet interesserer. Hvis du følger denne parole vil du hverken kjede deg, eller savne dine kamerater.

Til slutt bør vi all den ungdom som vil over til Sverige, men som landet har bruk for, merke seg dette ord: Intet er jeg, alt er fedrelandet.

— V —

I Aftenpostens nummer nr. 125 finner vi en appell fra hirdfordelingsfører Thronsen til forhenværende frontkjemperne om å melde seg til hirdalarmenhetene. Da han ikke er riktig sikker på de forhenværendes idealisme, lokker han med at de skal få overta minst den samme kommando som de hadde ved fronten. Hvis de ikke skulle hatt noen kommando, så skal de etter en sikkert minimal utdanning få en. Dette må jo være et fremragende lokkemat for slike eventyrere, og vi tviler ikke på at mange lar seg lokke. Hvis de da ikke med eventyrerens fine teft har forstått at det ikke lenger er noe å tjene på dette eksperimentet. — Det var forøvrig meget oppmuntrende å lese denne artikkelen, eller appellen som den kalles. Her uttaler nemlig storheten selv at sabotasjen er meget virningsfull. Det er ikke lenger nødvendig å dra til fronten sier han. Fronten er kommet til oss. Det kan ikke sies tydeligere. Sabotasjen er virkningsfull. Den er farlig for den tyske krigsmakt. Ja, vi sa virkelig den tyske krigsmakt. For quislingene er jo bare tyskernes lakéier. At initiativet er tyskt, er det jo ingen tvil om. Vi undres på om herr Thronsens appell får noen tilslutning. Vi har et bestemt inntrykk av at rottene forlater det synkende skibet. —

— V —

NORGESNYTT.

Vellykket angrep. Under bombeangrepet på Framnes Mek. Verk 1. mars ble flytedokken rammet av en bombe i det ene hjørne. En 6000-tonner ble også senket.

Ved sabotasje i høst ble tyskerne forhindret i å løse sine lokomotiver i Moss, da både kjempekranen ved Akers Mek. var ødelagt og marinens store flytekran var senket av Raf. under det vellykte angrep på Hortens havn. I forrige uke slepte tyskerne en flytekran opp fra Sandefjord, men natt til lørdag ble kranen senket på havnen i Moss. Den tyske 9000-tonner "Pommern" har nå vendt nesens hjem med sine 6 store lokomotiver ombord.

Radioapparatene som tyskerne ikke fikk. Hjemmestyrkenes sprengning av radiolageret i Dronningensgate 10 og 12, 5. mars viste seg å være helt vellykket, og tyskerne som nettopp skulle sende apparatene til Tyskland, sto igjen med tomme hender. Da brannmannskapet kom til, sto hele lageret i lyslue, og vinduene var blåst ut. Gjennom taket var det sprengt hull i taket opp til 2. etasje, der selve eksportfirmaet "Oversjøisk Transit A-S" hadde sine kontorer. Firmaets papirer og bøker må være blitt fullstendig ødelagt, da kontorene bortsett fra ekspedisjonen var fullstendig utbrent. - Ødeleggelsen av lageret var et følelig tap for tyskerne som lider under en katastrofal mangel på finere mekaniske instrumenter.

Ingen grenser. Overlege Sætres, advokatene Gjerdrum og Vislies og direktør Sundbyes etterlatte er nå blitt ribbet for alt av Gestapo og deres lakeier fra Kronprinsengate. Ikke bare leilighetene og møblene er tatt fra dem, men alt unntagen gangtøyet.

De konkrete oppgavene.

Den allierte overkommando melder : Lokalkjennskap: Det er meget viktig at alle kjenner nøye til sine omgivelser. Allierte styrker vil stadig trenge opplysninger av kjentfolk. Det er meget viktig at opplysningene er nøyaktige, og at veiviserne er helt sikre på veien såvel om natten som om dagen.

Brannvern og førstehjelp : Med tyskernes fulle samtykke har dere sivile luftvernorganisasjoner. Kontroller at alle de redskaper dere har, er i orden, og vær klar til å hjelpe de væpnede organisasjoner. I kampområdet er det stor fare for branner. Forsikr deg om at alle kar og bøtter er fylt med vann, og at alle redskaper er for hånden, og at alle vet hvor de kan finne dem. Førstehjelp er også meget viktig. Alle skulle være i stand til å gi seg selv eller sine kamerater førstehjelp i tilfelle av et uhell eller om noen skulle bli såret. Hvis forholdene tillater det, burde også førstehjelpsorganisasjoner dannes. Frisk opp alle dine kunnskaper om førstehjelp! Man burde samle sammen, eller i verste fall vite hvor man kunne få fatt i førstehjelpssaker. Den hjelpen du kan gi til de allierte soldater som blir såret i nærheten av ditt hus, kan redde livet deres.

Nye terrormord. Fredag 16. februar kom en tysk patrulje til Singsås og hentet lærer Ole Kvernød og gårdbruker Ingar Treøyen. De ble arrestert, fikk beskjed om å kle på seg og følge med. Fangene ble ført ned til veien, hvor en eksekusjonspelotong stod oppstilt, og de to ble skutt ned uten et ord til forklaring.

Alle husmødre har vel ikke i disse fem lange årene stått i første rekke i kampen mot nasismen i den forstand at de har våget livet i hjemmestyrkene eller har ofret all sin tid i arbeidet med fri aviser eller eksportorganisasjoner. Men for uten å gjøre felles front med sine menn, foruten å holde sine barn utenfor AT og ungdomstjenesten, har de ikke spart seg når det gjaldt å skaffe forsyninger til huset og de har vist en aldri så endeløse offinsomhet for å få ressursene til å strekke til. Husmødrenes innsats under krigen blir kanskje sjelden påskjønt etter fortjeneste, fordi det ikke er noe spennende heroisk ved den, men har vært en avgjørende forutsetning for at fronten kunne holde. Når hjemmefrontens historie en gang skal skrives, bør et stort kapittel vies til tusen norske husmødre. Hjemmefronten bør i dag husmødrene om enda en tjeneste. Det er et knapt

-- med husrom for alt det "illegale".arbeid som skal utføres, og en mengde folk som er i dekning må skaffe seg oppholdssted. Hvis du får henvendelse fra pålitelig hold, så hjelp til med værelse hvis du kan. Da gjør du en frontinnsats.

Danmark og Norges kamp. Lederen for den danske utefront, Christmas Møller, var forleden i Stockholm og ble da intervjuet av det norske tidsskrift "Avisutdrag". En uttalelse hvor han bringer en hilsen til den norske hjemmefront, sier han: "Norge har ved sin krig og sin hjemmefronts kamp vunnet seg førsteplas en i Norden, og hele verden vet, hvilken uvurderlig innsats Norge har ytet." - Christmas Møllers uttalelse er både gledende og smigrende. Imidlertid kan vi ikke være enig i at Norge skal plasseres på noen førsteplass foran Danmark. Når vi kom før med i en aktiv kamp mot tyskerne skyldtes det jo at begivenhetene i forbindelse med det tyske overfall og tyskernes senere okkupasjonspolitikk artet seg forskejlilig i de to land. - De nordmenn som bestandig klager over en for liten aktiv innsats her hjemme, og gjerne peker på Danmark som et eksempel for oss, kan imidlertid uten skade notere seg Christmas Møllers ord.

London melder at statsråd Hindahl har overtatt Arbeidsdepartementet og statsråd Sven Nilsen Handelsdepartementet.

Politimannen Søvik er blitt leder av Sikkerhetspolitiet etter Martinsen. Politifullmektig Krantz er oppnevnt som sjef for statspolitiets osloavdeling, og politiinspektør Sverre Martinus Johansen som sjef for begensavdelingen. - Etterat slepebåten i Fredrikstad var blitt ført til Sverige er det blitt rekvirert 4 bevopnede hirdkarer til å følge med rutebåten "Svinesund" som går fra Halden til Hvaler.

Omfattende sabotasje mot jernbanene. Natt til 15. mars ble det utført virkningsfulle sabotasjer mot jernbanelegemet i Østfold og Vestfold. I Østfold ble linjen brutt på en rekke steder mellom Aas og Kornsjø. Lokaltogene til Ski fortsetter som vanlig, men trafikken til de store østfoldbyene er stoppet. På Vestfoldbanen var skadene likeledes omfattende - foreløpige meldinger sier at trafikken sør for Drammen er innstalt. - For en tid siden ble det også utført virkningsfulle sprengninger av jernbanelinjen sør og nord for Trondheim. - 14. mars litt før kl. 10 om kvelden skjedde en voldsom eksplosjon på jernbanetorget. Statsbanenes Administrasjonsbygning ble fullstendig rasert. Bygningen er kløvet i to deler. - Som enhver vet er hensikten å forhindre eller forsinke tyskernes forsterke forvaret av Tyskland med tropper fra Norge. Følgelig bidrar de til å forkorte krigen og okkupasjonen. Derfor må ingen gode nordmenn gi seg tid å syte og klage om aksjonene også skulle føre med seg små ulsper for dem.

Sabotasjens hensikt. Selv om det skulle være helt nødvendig å forklare hensikten med sabotasjen, føler vi oss likevel kallet til å komme med en liten orientering. Det later nemlig til at det mange misfornøyde røster som hever seg mot sabotasjen, selv blandt de som står på vår side. Dette må selvfølgelig være utslag av enten feighet eller av tankeløshet. Det er i det hele tatt kardinalsyndens hos mange at de tankeløst lar munnen løpe, uten å undersøke årsaken til tingene. Det er jo noe vi alle vet at vi ved å kaste oss i støvet for overfallsmennene ville oppnå øyeblikkelige fordeler, og i grunnen kanskje være noenlunde sikre for våre liv. Men, la det med en gang være sagt. Nå er ddn passive motstands dager forbi. Nå er det handling det gjelder. Vi må alle være oppmerksom på at vi er et folk i krig, og ingen kan føre krig uten å ofre meget, ja, selve livet. Det burede være klart for alle at vi har forlatt den passive motstands linje, og gått over til å kjempe aktivt. I våre dagers totale krig er enhver handling som skader fienden av betydning, enten det direkte rammer hærens forsyninger, eller hans militære og sivile administrasjon.

Alle norske bedrifter som leverer fabrikater til den tyske krigsmakt, er viktige for fiendens forsyninger og må ødelegges. Det hjelper ikke om det også er norske interesser med i spillet. Alt som kommer fienden til gode, må og skal ødelegges. Det virker som sand i en maskin, i fiendens krigsmaskin. Det beste bevis på at sabotasjen er virkningsfull er tyskernes og deres hysteriskes lakeiers angrep, og brutale straffemetoder. Men hvis tyskerne tror de kan skermme oss med sin brutalitet, så tar de feil. Vi er beredt til å ofre alt for å bekjempe overfallsmennene. Vi vet at hvis vi bare holder ut, skal seieren om ikke lenge tilhøre oss. Den åpne krig er erklært, og den skal fullføres, uansett hva det skal komme til å koste.

Trondheim : Man har nå full visshet for at Arne Tømmerås som tyskerne hadde utstett dødsattest for og hvis aske var overlevert slektningene, lever. Siden Rogstads dramatiske "fremføring i frihet" 5. februar, er han to ganger sett på en byens restauranter bevoktet av tyske gestapocoldater, og hans mor har fått besøk av ham i fengslet. På grunnlag av den tyske dødsattest ble Tømmerås anmeldt til byfogden som død i de førtste dager i januar. Rogstads og tyskernes hensikt med å melde Tømmerås' død, er åpenbar. Intet middel er for lavt i kampen mot oss. Og det bør vi merke oss. --- Buttikstengningen i Trondheim "i henhold til loven om norsk arbeidsinnsats" pågår fremdeles. Nylig er byen fem ledende gullsmedforretninger stengt. - I de siste uker er det innsatt kommisariske ledere i flere større Trondheimsfirmaer. Det gjelder Fosens Damskibsselskap. E. C. Dahls Bryggeri, Trondheim Preserving Co, AS Btongbygg m.fl.

Transportslaget. 17. februar ble jernbanen sprengt mellom Ler og Kvål, om lag 30 km. sør for Trondheim. 20 skinner ble ødelagt. Ingen sivilpersoner ble skadet. 18. februar ble Nordlandsbanen sprengt mellom Hell og Hommelvik. Ingen sivilpersoner ble skadet.

Midt i februar fikk Rogaland Veivesen beskjed om å være behjelpelige med å legge sprengkamre i veiene i Rogaland. Veiene skal undermineres på slike steder hvor de går høyt oppe i berget med stupbratt fall på utsiden.

Tyske ubåter til bunns. Lørdag 17. februar løp en stor tysk ubåt ut fra Havna på Horten, gikk rett på en mine og sank. Midt i februar gikk en tysk ubåt til bunns i Byfjorden ved Bergen. 80 tyskere, deriblandt en rekke eksperter, ingeniører og marineoffisere gikk med i dypet. Den ligg så dypt at dykkere ikke kan gå ned.

Ny ubåtoffensiv? Norge er nå den viktigste ubåtbasis for tyskerne, og ubåtene er mere aktive enn på lenge. Man regner at det er ca. 300 i landet. Ubåthavnen i Bergen er ikke oppgitt, men kapasiteten er sterkt nedsatt. Det er stor trafikk i nærheten av byen, i ubåthavnene Hatvik i Os og Florvår på Askøy. Tyskerne planlegger en ny ubåthavn ved utløpet av Nordåsvannet.

Masseoppsigelsen i Oslo og Aker kommuner. Etter forlangende er pr. 27/2 hele 37 av Oslo funksjonærer og 26 av Akers, fordelt på en rekke av de kommunale etater, avskjediget på dagen, noen med halv lønn noen måneder fremover, mange uten lønn. Blandt de avskjedigede er mange funksjonærer ved Oslo Kommunale Rasjoneringskontor, deriblandt sjefen Solheim, videre kasserer for bykassen. Flere av de oppsagte er arrestert.

"Politidepartementet meddeler." Vi har i det siste sett mahge tåpelige forsøk fra Jonas Lie å nasipressen å skape forvirring når det gjelder Hjemmestyrkernes aksjoner. Disse aksjoner er blandet sammen med frontkjemperes og andre kriminelle forbryteres bedrifter, forsøk på pengeutpersning i Hjemmefrontens navn, tyvalaktning osv. Vi har her en gråbit som vi stiller gratis til disposisjon for det såkalte politidepartementet.
Forts. side 7.

Polen.

Europa skal atter i støpeskjeen, omstøpes fra grunnen. Denne prosessen vil ikke falle lett. Mange problemer venter på løsning. Polen-spørsmålet vil ifølge hele sin natur ikke kreve minst hva følsom problembehandling og elastisitet angår. Det polske spørsmål er av så delikat natur at vi har funnet en lengre utredning om dette berettiget. - Den franske stat har alltid stått i fare for å bli malt istykker mellom stormaktenes møllestener. Flere ganger har landet vært delt, underkuet og terrorisert. Nesten 150-års fremmedåk avfødte sterke nasjonale strømninger som i 1918 stod ved sine reisereisere mål : Oppbyggingen av et fritt selvstendig Polen. Frihetsbevegelsen tyngdepunkt lå i det av tsaren besatte område, og litt etter litt festnet den anskuelse seg at Russland var Polens arvefiende hvis ettervirkninger vi er vidne til den dag i dag. Den nye republikk har nesten levet i et konstant spenningsforhold til sine naboer, dels foranlediget av den herskende godseierstands aggressive imperialistiske politikk og naive drømmerier om forna dørs Stor-Polen. Vi minnes opprettelsen av Korridoren, innlemmelsen av en del Ober-Schlesiske byer og Polens østpolitikk, fastsettelsen av Polens Østgrense. Et foretagende som ble realisert ved fransk hjelp. Ved freden i Riga i mars 1921, måtte Russland avstå deler av Vest-Ukraina og Hvite-Russland, som forøvrig i 1939 igjen ble innlemmet i Russland. Marsjall Pilsudskis Polen var en rent parodi på demokrati. Det sosiale saneringsarbeide ble fullstendig forsømt. I det Polen som i 1939 ble angrepet av Tyskland, hersket et rent feudat adelsvelde. Det politiske liv ble dominert av politiske dilletanter og lykkeriddere. (Oberst Beck) Beck fraterniserte med Tyskland for å "skå mynt" på Tsjekkoslovakias bekostning. Det gikk imidlertid anderledes enn han tenkte. Tyskland hadde ingen interesse av et forbund med Polen som skulle tjene som tyskt kolonisasjonsområde. Polen skulle knuses, og så kom krigen. De indre politiske stridigheter ble skrinlagt til fordel for en effektivisering av krigsapparatet, og motstandsbevegelsene fortsatte i samme ånd etter landets okkupasjon. Den første tidens motstandsbevegelse fikk også et yderligere særpreg gjennom den " røde " hærsmarsj. Dermed var landets sønderknusing fullbyrdet av landets gamle fiender, hvilket fikk patriotismens fakkeltil å brenne med enda større lue, man hadde et velorganisert motstandsapparat, og en mektig illegal presse. De som i denne tiden nærte vennskapelige følelser overfor Sovjetsamveldet hadde man ikke mye til overs for blandt folkets brede lag. For mange som deltok i kampen mot nasismen stod russerne likevel som hovedfienden. I 1939 ble det dannet en konstitusjonell polsk regjering i Paris med general Sikorsky som statsminister. Dens anerkjennelse fulgte umiddelbart etter. Det politiske bilde av det "frie" Polen var imidlertid svært sammensatt. Fra de mest ytterliggående reaksjonære til venstre. Blandt de fremste av første kategori fant man presidenten Raczkiewicz, vicestatsministeren Sosnkowsky og utenriksministeren Zalesky. Etterreaksjonært styresett under et humbugdemokratis maske. Atpå kjøpet sterke antisemittiske tendenser og anti-russisk holdning, også etter at russerne var blitt allierte. Men ved general Sikorskys myndige inngripen ble statsskipet delvis penset over i et nytt spor. Man berøvet forfatningene av 1935, Pilsudskis regime, mye av dens totalitære preg, men enda gjorde det gamle feudale samfunnssyn seg gjeldende i ikke ringe grad. Så kom det tyske angrepet på Russland, noe som foranlediget Sikorski til å foreta en radikal kursomlegning. Den polske politikken måtte for fremtiden bygge på et solid polsk-russisk vennskap. Det første skritt i denne retning ble foretatt ved gjenopprettelsen av den diplomatiske forbindelse og ved at Stalin stilte de polske krigsfangere frigivelse i utsikt. Disse skulle danne en polsk befrielsesarme. Men snart ulmeti igjen konfliktstoffet. Russerne kunne ikke tolerere den polsk-tsjekkoslovakiske føderasjon av 1942 som var ment som kjernen i en blokk stater mellom Østersjøen og Svartehavet. Friksjon skapte også spørsmålet om polakkenes skjebne i Russland. Vanskelighetene ved å få utredet dette spørsmål skapte en viss uberettiget mistillit til russernes gode vilje. Nå er imidlertid noe av bakgrunnen til russernes holdning klar.

— De polakker som var bosatt i Polen som i 1941 ble okkupert av tyskerne var stilt overfor alternativet : Enten å forbli på sine hjemsteder, eller følge med rettetten, i siste tilfelle for å bli russiske statsborgere. I tilknytning hertil russernes mer eller mindre urettmessige beskyldning av polakkene for spionasje osv. Noe har det dog vært i beskyldningene, det viser tydelig utnevnelse av general Anders til kommandant for den polske Befrielsesarme, senere en av førerne for polske anti-russiske elementer. Dessuten tvistes spørsmålet om grensene mellom Russland og Polen. Den polske utenriksminister Raczynski fortsatte den gamle feudale aggressiv-imperialistiske politikk, noe som bare kunne bidra til å øke russernes motvilje mot vennskapelig samarbeid med polakkene. Polakkene i England og Amerika fortsatte etter beste evne å føre nytt stoff til den ulmende lue. Gemyttene ble mer og mer opprørt på begge sider. Man trakk også fram at Polen hadde avslått Russlands løfte om eventuell hjelp ved et tyskt angrep. Samtidig ble jødeforfølgelsen innen den polske arme drevet iherdigere enn noen sinne. Oppå dette kom så Katyn-historien i 1943 som førte til brudd i den diplomatiske forbindelse mellom Polen og Russland. Polakkene gikk nemlig inn på nasistenes argumentasjon og godtok en av fienden kontrollert undersøkelseskomisjon uten en gang å høre russernes oppfatning av denne fremragende nasistiske løgnhistorie. Sikorsky søkte etter beste evne å dempe den anti-russiske innstilling innen hæren, men nettopp under dette arbeid omkom han som følge av en flyulykke. Like etter ved general Sosnokovskis utnevnelse til armeens øverstkommanderende, fant en tilbakevendelse til det totalitære Pilsudskiregime sted. Men likevel ble ikke konflikten ytterligere skjerpet, den nye statsminister Mikolajczyk om tilhørte bondepartiet viste nemlig sin villighet til å fortsette Sikorskis forsoningspolitikk. Russerne på sin side erklærte at de på sin side ønsket et fast vennskap mellom Russland og Polen og erklærte at Polen som erstatning for Østområdene skulle få Øst-Preussen. Enn ytterligere ble de antydning mulighetene av noen mindre revisjoner av øst-grensen. Russerne på sin side krevde et definitivt brudd med den anti-russiske politikk. Den polske svarnote kom aldri. Dette ble av russerne tolket derhen at polakkene ikke ønsket noe vennskapelig naboforhold til Russland. Vatufius' (general) framgangen i Polen brakte motsetningsforholdet ytterligere til å modnes. Nå kom spørsmålet om siviladministrasjonen i forgrunnen. Russerne gjorde nå gjeldende krav om en radikal opprensning blandt de reaksjonære elementer i eksilregjeringen, samtidig som man forlangte general Sosukowski suspendert fra sin stilling som øverstkommanderende for de polske styrker. Samtidig ryktetes det at russerne aktet å opprette en polsk "motregjering" basert på Patriotkomiteen av 1941 under forfatterinnen Wanda Wasiljevka som formann. Senere fikk man det Polske Patriotforbund, som åpent beskyldt londonpolakkene for å forglite forholdet mellom Sovjet og Vestmaktene. Beskyldningene var ikke grunnløse. Sosukowski og andre med ham, hvis politiske virksomhet overveiende var diktert ut fra fraksjonelle motiver, hadde virkelig forsøkt å svekke Sovjets anseelse. Patriotforbundets uttalelser om at londonpolakkene ikke var fullmektiget til å representere Polen overhodet var dog mer eller mindre grepet ut av luften. De kontrollerte sogar betydelige motstandsstyrker. Dette at store polske styrker kontrollertes av denne halv-fasistiske regjering, var det som foranlediget Moskva til å rette en appell til londonpolakkene om å foreta en utskaltning av de reaksjonære elementer. Som forhandlingsbetingelser satte Moskva ytterligere godkjennelsen av Kurzonlinjen som Polens østgrense. Dersom man tok seg dette ad notam, opprettet et vennskapelig forhold til Patriotforbundet og videre oppnevnte et forsvarsråd for de samlede polske styrker, var Russland atter villig til å oppta den diplomatiske forbindelse, og også drøfte enkelte revisjoner av østgrensen. Sikkerlige ville Mikolajczyk ha fått i stand en ordning, men begivenhetene i hjemlandet hindret dette. Det som var skjedd var nemlig at motstandsfronten hadde delt seg i to grupper, den ene hyldet Patriotforbundet, den annen Londonregjeringen, og det gjorde ikke situasjonen

Forleden ble en drektig purke tyvslaktet på Haugerud gård i Østre Aker. Folkene fulgte blodsporene som førte til de tyske brakker på Ulven. Her ble også grisen funnet, tyskerne måtte tilstå og bonden fikk en del av grisen tilbake. -- I de siste måneder er det fra samme gård blitt borte fire sauer og en kalv, og fra ~~hø~~gården er det forsvunnet mange kaniner og ender. Ved undersøkelsen hos tyskerne fant man skinnene av sauene og kaninene. -- Jonas Lie har sikkert ingen vanskelighet med å innpasse disse historiene i sitt kram.

Fra bondegård til 1000 kroner.

En del frøntkjempere har av Quisling fått bevilget 1000 kroner, som lønn for sin innsatts. I sin tid var det gyldne løfter om stor bondegård -- f. eks. i Polen.

Nødhjelp til Teknisk Nødhjelp. "Oberst" von Krogh i naziorganisasjonen Teknisk Nødhjelp opptrådte for en tid siden sterkt beruset på Undergrunnsbanen. Han var i full uniform, en noe flau historie. Forholdet må være meldt til politiet, for de kom sporenstreks og tok seg av ham.

Hvorfor drikker Jeppe. For noen dager siden opptrådte en sterkt beruset mann på trikken i Storgt. og truet med pistol. Han ble tatt vare på av noen tyskere og overlatt politiet. Mannen var konstabel Tidemand Hansen i Statspolitiet. Han skal ha vært med eksekusjonen av dødsdommer over nordmenn felt av den såkalte Særdomstol.

Nasistene forsøker nå overalt å fange inn ungdommen for å innlemme dem i A-T eller andre naziorganisasjoner. I Oslo er kvinnelig A-T innkalt til sesjon den 14 mars. Alle følger parolen, og ingen møter. I Bergen har politiet forlangt elevprotokollene fra to handelsskoler. I Hamar har flere unge damer fått beskjed om å møte til arbeide på en fabrikk som legger ned surkål for tyskerne. Andre har fått beskjed om å møte på et pensjonat i Våler. De som kommer dit blir av folk betraktet som tyskertøser. All ungdom må stå sammen og svare alle slike forsøk med et bestemt nei. det har vist seg at der hvor alle står sammen og nekter er det lettest og stå i mot.

- V -

(-- Polen)

bedre at begge parter framkastet de voldsomste injurier mot hverandre. Statsminister Mikolajczyk, en uhildet og nøktern statsmann, gjorde ærlige bestrebelsler på å komme til en forståelse med Patriotforbundet. Men hans arbeid i denne retning ble i høy grad vanskeliggjort av den stadige frykt for at hans "tilnærmelser" overfor Patriotforbundet kunne føre til splittelse innen Londonleiren. Mikolajczyk foretok også en reise til Russland, og man fikk et gunstig inntrykk av hans innstilling. Etter sin hjemkomst ble reisen drøftet med regjeringens medlemmer, og et forslag til ordning ble oversendt Moskva. Flere innrømmelser ble gjort på flere punkter; blandt annet gikk amn med på at så snart regjeringen kunne vende tilbake, skulle denne gå av til fordel til fordel for en ny med representanter for hjemfront, Moskvaforbundet og Londonregjeringen. For russerne var dog disse innrømmelser for små. Mikolajczyk var også klar over dette, men det var i hvertfall et skritt i positiv retning og kunne med tiden bli etterfulgt av flere. Men så stagnerte utviklingen, dels på grunn av politisk stupiditet fra Arciszewski og andre lykkeriddere, men hovedsakelig skyldtes stagnasjonen det mislykkede polske opprør i Warszawa. Under sitt Moskvaopphold hadde Mikolajczyk blitt informert om at russerne aktet å innta Warszawa de første dager i august. Den tyske motoffensiven kullkastet imidlertid hele timetabellen. Før Mikolajczyk forlot Russland underrettet derfor Stalin ham om at angrepet på Warszawa måtte utsettes. Men da var

allerede opprøret begynt. Affæren ble som kjent av Sosukowsky utnyttet sterkt til anti-russisk propaganda. Russerne unnlot ikke imidlertid å storme Warszawa fordi man ville avkrefte den del av motstandsbevegelsen som hyldet Londonregjeringen. Det hele var i site analyse et militært teknisk spørsmål. Russerne var for svake til en storm av Warszawa. Sosukowsky måtte til slutt gå, takket være sin kritikk av Angloamerikanernes krigføring, men etterfølgeren Kopanski viste ikke særlig positive tegn til endret holdning. Mikolajczyks siste forsøk på forsoning i oktober ble forkastet. Arciszewski ble sjef for regjeringen hvor bondepartiet og de kristelige demokrater var med. Arciszewski har utmerket seg ved en steil og uelastisk holdning overfor Russland og Lublin-komiteen. Denne har på sin side svart attingen medlemmer av regjeringen eller arméledelsen skal få vende tilbake til Polen. De senere begivenheter tør være kjent av de fleste. Sovjets anerkjennelse av Nasjonalkomiteen som Polens midlertidige regjering. Stor-Brittania har i realiteten, om ikke formelt, så anerkjent det passerte. For regjeringen Arciszewski og Kopanski gis det nå bare et alternativ: Enten å fortsette den hittidige reaksjonære og bornerte politikk som er synonymt med å sette seg utenfor all europeisk politikk, eller også anerkjenne det passerte, og luke åkeren for reaksjonært samfunnsgress forat det sanne demokratis vekster kan spire og vokse desto kraftigere.

— V —

Det norske folk har under krigen lidt mange savn, og ofret meget både av menneskelig og av materiell. Men vi har også lært meget av denne krigen. Den har avslørt mange ting som ikke var som de skulle være. Det er vår oppriktige mening at krigen tross alt kan være det som skal åpne våre øyne, så vi kan bygge opp vårt nye samfunn som blir bedre enne det vi har levet i. Mange urettferdigheter kan, etter det vi har lært, rettes på. Det har vært en hestekur, men det kan også føre til et bedre og sunnere samfunnsniv. Vi har i disse fem årene blitt stillet på en hard prøve. Når krigen er slutt vil imidlertid bli stillet overfor en enda større oppgave, nemlig å gjenoppbygge landet og fjerne de spor som krigen har satt. Det er jo ikke noe som blir gjort på en dag. Landet vårt er jo å ligne med en fallert forettningsmann. Vi er ruinert og må begynne fra nytt av. Men vi har i et hvert fall den tilfredsstillende som ikke alle forettningsmenn har når de er kommet så langt. Vi er gjeldfrie. Vi skylder ingen noe. Vi har betalt vår andel i Europas befrielse. Vi må begynne med to tomme hender, det er så, men dette avskrekker oss ikke. Vi skal bygge opp et samfunn og et økonomisk liv som ikke hviler på sand, men på fjellgrunn. Alt det gale som krigen har åpenbart for oss, skal rettes på, og nye ting skal prøves. Dette er et enormt arbeid, men ved samhold og arbeidsomhet skal og må det gå. Ola Nordmann har aldri gått av veien for et skippertak, og han gjør det ikke nå heller. Frihet skal ikke lenger være et begrep, men en realitet. Vi har levet lenge i mørket, men, for å bruke nasistenes ordtak, VI GÅR MOT LYSERE TIDER.

Et farlig tegn.

Endel høyere tyske offiserer er skutt for pliktforsømmelse. Dette sier oss en ting som er av stor viktighet, den tyske krigsmoral som i den senere tid har vært utsatt for en voldsom påkjenning, begynner å svikte. Disse offiserenes eneste forseelse er at de var for sent ute med å sprengte en bro over Rhinen og at de når andre fornuftige grunner tilsa dem det, trakk sine tropperv tilbake. De tyske offiserer vil ikke lenger være med på Hitlers prestisjekrig, som ligger utenfor alle land hvis man skal ta militære hensyn. Hitler har bare for å opprettholde en viss prestisje ofret tusener på tusener av menneskeliv. Dette vil en fornuftig offiser som kan sitt fag ikke lenger være med på, og trekker sine tropper tilbake. Han blir skutt for feighet og pliktforsømmelse. Vi spår at amatørstrategen Hitler vil få anledning til å underskrive flere slike dødsdommer i nær fremtid. Hæren er ikke lenger besjelet av den blinde lydighet overfor Hitler som tidligere.

tusner av menneskeliv som er ofret unødige, har åpnet hærens øyne for disse fanatiske politikeres hensynsløshet og udugelighet. Vi vil ønske for tyskerne egen skyld at hæren en dag ikke lenger vil være med på leken, og hvis først hele hæren nekter, da står Hitler og hans gjeng maktesløse. Hvis hæren og nasistene var ett og det samme, hadde uten tvil hele den tyske hær blitt utryddet. Disse suspekke eventyrerne vil prøve og tvinge hæren til å kjempe til det ytterste for å få litt lenger frist. De vet jo inderlig godt at når hæren slutter å kjempe, så er deres liv ikke meget verdt. Vi har nå sett det første tegn på at offiserene tar fornuften fangen. Det skulle tyde på at vi snart skulle være ferdig med denne krigen.

- V -

En vidløftig mann ved navn Beggerud, som i det såkalte nye Norge bærer tittel av "pressedirektør", skriver et ukentlig kåseri i Aftenposten som han kaller Vanviddets Tidsalder. Disse kåseriene skal vi ikke gå nærmere inn på. Det er likevel bare det vanelige komprimerte sludret vi er vandt til å få servert av hans likesinnede og av ham selv. Det er de vanelige vidløftige skjeldsord og hyteriske angrep på våre allierte. Vi er etterhvert blitt immune mot slikt barnepjatt. Det vi denne gangen har å bemerke, er at han kaller det "Vanviddes Tidsalder". At denne parasitten og eventyreren som har sviktet sitt land i dets skjebnetime og stilt seg til fiendens disposisjon, våger å bruke dette uttrykk er for frekt til at det kan forbigås i stillhet. Hvem er det som har styrtet verden ut i Vanviddet? Personlig har vi en sterk følelse at det er hans høye herre tyskerne som er mestere for dette. Eller tar vi kanskje feil? Vi tror i alle tilfelle at herr "Pressedirektøren" skal ha vanskelig for å få overbevist oss om det motsatte. Etter forrige verdenskrig var det en alminnelig mening i alle verdens land, at en ny krig for enhver pris måtte unngås, og denne mentalitet har også bestemt de alliertes utenrikspolitikk siden den gang. Ingen av oss trenges å minnes på møtet i München og på Chamberlains fortvilte anstrengelser for å bevare freden. Men alt var forgjeves. Tyskland, du umettelige og uforsonelige, Tyskland, Europas fiende nr. 1 kunne ikke lenger styre sine lyster. Hva er Tyskland annet enn en nasjon som er gjennomsyret av sadisme og blodtørst? Den tyske nasjon må ha en krig hvert 30. år omtrent, for å tilfredstille sin trang til å slåss. Det har trådt istedenfor religionen dette at man skal kjempe og dø for fedrelandet. Det er helt modig. Det er synd på tyskerne. De er en nasjon av blinde og uerfarne mennesker. De styrende har i flere generasjoner innrent dem fra barnsben av at det å kjempe og dø for fedrelandet er ærefullt. De skjønner ikke selv at de ikke slåss for å forsvare fedrelandet, men for å tilfredstille en keisers eller en Führers maktsyke og stormannsgalskap. Dette kan kanskje betraktes som et unnskyldende moment, men så reiser det seg et stort spørsmål. Kan man få utryddet denne innstilling hos det tyske folk før det avstedkommer nye ulykker. Se, det er det store spørsmål. En vei som kan synes fordelaktig å gå er denne: Man setter etter krigen Tyskland under kontroll, mens man ved en utstrakt folkeopplysning prøver å få tyskerne til å innse det gale i deres innstilling. Hvis dette lykkes skulle freden i Europa være sikret for lange tider. Hvis det ikke lykkes må man ved maktmidler hindre Tyskland fra å bli i stand til å begynne en ny krig. Dette vil man jo kunne greie uten vanskelighet. Tyskland vil etter krigen være absolutt knekket, og der må i alle tilfelle sørges for at det ikke produserer et eneste gevær i fremtiden. Med ondt skal ondt fordrives. Derfor har vi bare et smil tilovers for herr Beggeruds infantine sludder.

- V -

Ingen norske menneskeliv gikk tapt under sprengningen av Jernbanens Hovedstyrekontor på Jernbanetorget, da alle ble varslet i tide.

Daglig inneholder den nasistiske systempresse meddelelser om "bolsjevikenes terror" og Stalin blir fremholdt som "bankrøver" o.s.v. Til våre hjemmelige nasipamper som har bragt disse fantasihistorier til ytterste konsekvens vil vi si: det nytter ikke å skremme med helvete når en har fanden selv i huset.

Danmark. Terroren i Danmark går mot nye høyder. Det er mange offisielle og uoffisielle henvendelser. Odense, Aarhus, Randers og Grenaa har vært hjemsoekt av terrorbander som plaserer sprengbomber og brannbomber i forskjellige bygninger uten at beboerne får noe varsel. Mange menneskeliv er gått tapt. Natten til 22. februar sprang det således 15 bomber i Odense og 6 personer ble drept. Den tyske øverstkommanderende Lindemann ansåes for å stå bak terroren, og under en togreise ble han utsatt for et attentat. Toget ble avsporet og ca. 100 tyskere ble drept, blandt annet flere høyere stabsoffiserer. Lindemann som kom fra attentatet uten skade, svarte med to attentater mot danske persontog. Ved det ene ble 10 drept og 20 såret. Fra det andre savnes det nærmere enkeltheter. - Østerrikske soldater i Kjøbenhavn, på vei til fronten fra Norge, gjorde mytteri, og det oppstod en 2½ times kamp før Gestapo ble herre over situasjonen. Ca. 300 falt på begge sider. Ca. 200 av mytteristene ble henrettet. - 300 danske fanger er overført til Tyskland. Danmark er ikke innbudt i konferansen i San Francisco fordi de ikke har noen fri regjering. Men landet er anerkjent som krigførende.

Tyskland. Berlin likner nå en stor kirkegård. Veiene mot Vest og Sør er sperret for siviltrafikk, og det er bare folk i den befestede sone av byen som får lov og evakuere. Bare noen få av statspresidentens Goebbels kontorer og underavdelinger av utenriksministeriet er igjen, og Tysklands egentlige hovedstade er Berlin. Dresden er ikke lenger, den var, heter det i Das Reich. Den katastrofe som Dresden var utsatt for under det store flyangrepet, er uten like i denne krigen. Intet byområde er noen gang så radikalt blitt utslettet. Hele Dresdens indre er uten liv, husene så ødelagt at det ikke lages de mest primitive boliger av ruinene. Det var omtrent 1000000 mennesker i byen under det første angrepet. De overlevende søkte ut i forstedene som ble hjemsoekt under det neste angrepet. 200 000 drepte regnet de første meldingene med.

Frankrike : Etter møtet i Jalta innbød Roosevelt de Gaulle til et møte i Algir, men de Gaulle avslod. Forutsetningen var at innbydelsen skulle holdes hemmelig, men det hele ble kjent og skapte en viss spenning. Imidlertid hadde den raske og inngående orienteringen om Jalta-konferansens resultater til den franske regjering bidratt til å dempe den franske mistenning. - Årsklassen 1943, som var den eneste som i sin helhet unngikk å bli deportert til Tyskland, er mobilisert fra 15. januar. Årsklassen 1944 og -45 skal følge etter. 500 000 franske soldater skal få fransk, engelsk og amerikansk utrustning. De skal settes opp i 40 divisjoner, som i vårens løp vil bli en mektig faktor på Vestfronten. - Det skal opprettes fabrikkråd ved alle handels- og industribedrifter som har minst 50 arbeidere. De skal overvåke de sosiale tiltak og foreslå forbedringer i produksjons- og arbeidsforhold. De skal bestå av bedriftslederen og 5-8 arbeidere. - Som følge av bedringen i kullsituasjonen, blir reiserestriksjonene opphevet nå i Frankrike. -

— V —

S E O P P F O R P R O V O K A T Ø R E R ! !

S E N D V I D E R E !

V Æ R F O R S I K T I G !